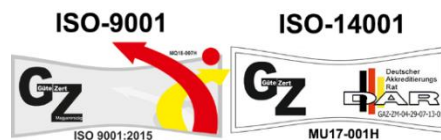

3060 Pásztó
Simmelweis u. 15-17
Főigazgató: Dr. Boczek Tibor
Tel.: 32/561-000 Fax.:32/460-404
E-mail: margitkp@invitel.hu
www.pkorhaz.hu

BETEGTÁJÉKOZTATÓ

Nyirokvizenyő (lymphoedema) miatti funkciózavarok tünetei és kezelése

Tisztelt Páciensek! Tisztelt Orvos Kolléganők/Kollégák!

Intézményünk az infrastrukturális, tárgyi és személyi feltételek megteremtését és biztosítását követően 2020. január 01-től új járóbeteg (súlyos esetben fekvőbeteg háttérrel kiegészülve) szakellátási profilt indított el a kórház mozgásszervi rehabilitációs szakmai profilján belül, melynek célja a pásztói kistérségben, szélesebb körben megyénken belül a nyirokvizenyő betegségben szenvedő páciensek lakóhelyhez közeli ellátása és gondozása.

Kérjük, olvassa el figyelmesen az alábbi összefoglaló tájékoztatónkat!

Mi a nyirokvizenyő (nyiroködéma, lymphoedema) betegség lényege?

A nyirokvizenyő a perifériás nyirokrendszer (nyirokér és/vagy nyirokcsomók) veleszületett (elsődleges) vagy szerzett (másodlagos) károsodása, melynek során a végtagokban/törzsön, ritkábban arcon felgyült fehérje- és zsírdús nyirokfolyadék következtében a testrészek megduzzadnak. Jellemző módon a vizenyő miatt a mozgások korlátozottakká válnak, fájdalom és különböző bőrbetegségek alakulhatnak ki az érintett régióban, önellátási és helyváltoztatási nehézségek alakulnak ki, ízületi- és ínkontraktúrák léphetnek fel, s végső soron enyhétől a súlyos funkciózavarig, a teljes önellátási képtelenségig fokozódhatnak a tünetek. A jelentősen megváltozott testkép, önkép különböző pszichés változásokhoz is vezethetnek. A súlyosabb eseteknél lokális fertőzések, sebek, speciális bőrtünetek is kialakulhatnak, melyek további rehabilitációs szükségletet jelentenek. Eredete szerint a lymphoedema lehet primer – genetikusan eredetű, lényegesen ritkább -, vagy szekunder eredetű. A nyirokvizenyő önmagában nem gyógyítható – de uralható - betegség, a betegek kezelése, gondozása többnyire egész életükön át szükséges.

Rehabilitáció célja: komplex nyirokmentesítő terápia révén kezelni a funkciózavarokat

A kinnrekedt nyirokfolyadékot aktív és passzív kezelésekkel (nyirokdrenázs, kompressziós pólya, harisnyák) visszatereljük a keringésbe, ellátjuk a beteget a szükséges rehabilitációs segédeszközökkel, további feladatok a fizioterápia alkalmazása, a pszichés támogatás, bőrhigiéne és sebkezelés tanítása, diétás oktatás. Mindezen eszközök révén javítjuk a tüneteket, segítjük a betegeket a megfelelő ismeretekhez való jutásban, megismerik saját betegségüket és a helyes életmódot. Ezáltal javul a funkcionális állapotuk, önellátási képességük és életminőségük, illetve javul a társadalmi integrációjuk. A rehabilitáció szükséges feltétele a megfelelő együttműködési készség, melyhez a betegek számára kellő ismeretek is szükségesek.

Diagnózis és súlyossági besorolás, társbetegségek

Gondos fizikális vizsgálat, előzmények és tünetek részletes kikérdezése szükséges, korai stádiumban gyakran nehéz elkülönítése az egyéb ödémáktól (pl. szívelégtelenség vagy veseelégtelenség, lipoedema, mélyvénás trombózis, krónikus vénás elégtelenség). Jellemző tünet a narancshéj bőr vagy Stemmer-jel, a csecsemőráncok kialakulása, az ödéma jellege. Bizonytalan esetekben a diagnózis megállapítására elsősorban a limfoszcintigráfia, vagy limfográfia jöhet szóba, utóbbit kiegészítheti CT-, illetve MR-vizsgálat.

Súlyossági besorolás:

- I/A. stádium: Latens vagy szubklinikus állapot, melyben érdemi vizenyő nincs. Hónapokig vagy évekig fennállhat még az átható vizenyő megjelenése előtt.
- I. stádium: Korai folyadékgyülem – relatíve magas fehérjetartalommal, pitting (benyomható) ödéma lehet. A végtag megemelésének hatására csökken.
- II. stádium: Pitting vagy non-pitting (nem benyomható, feszes) oedéma és szöveti fibrózis alakul ki. Önmagában a végtag felpolcolása nem mérsékli az ödémát.
- III. stádium: Limfosztatikus elefantiázis, non-pitting oedema. Gyakoriak a bőr trofikus zavara által okozott elváltozások: kifeléyesedés, zsírlerakódások, szemölcsök felszaporodása

Társbetegségek: Nyiroködémás betegek jelentős része nagymértékben túlsúlyos, visszatérő bőrbetegségekkel küzdenek (cellulitis, orbánc, fekélybetegség). További gyakori társbetegségek: magas vérnyomás, cukorbetegség, pajzsmirigy betegség, kardiovaszkuláris rendszer betegsége, daganatos betegség, szekunder degeneratív ízületi betegségek.

Nyirokvizenyő miatti rehabilitáció, az általános és speciális kezelés elemei

- teammunka: belgyógyászati és rehabilitációs szakorvosi állapotfelmérés (anamnézis, fizikális vizsgálat, érstátusz, testsúlymérés, BMI meghatározás, végtag kerület és térfogat mérés, társbetegségek), fizioterapeuták általi komplex kezelés
- Terápiás alapelemek, specifikus kezelések:
 - manuális nyirokdrenázs (gyógytornász vagy gyógymasször által) a kezelés legfontosabb eleme
 - kompressziós terápia (bandázs) mindig kötelező
 - nyirokkeringést segítő gyógytorna és/vagy kerékpáredzés
 - bőrápolás
 - edukáció: betegoktatás egyéni vagy csoportos formában, melynek célja a beteg együttműködésének növelése – önkezelés, szövődmények megelőzése, bőrvédelem, helyes életforma, stb.
 - szükség esetén dietetikai oktatás: táplálkozási tanácsok, testsúlykontroll
- Kiegészítő, egyénre szabott kezelések:
 - gépi kompressziós kezelés: intermittáló pneumatikus kompresszió, sosem önállóan, csak manuális nyirokdrenázs bevezető kezelése után
 - víz alatti torna (hydroterápia) megfelelő feltételek, ép bőrfelület esetén
 - gyógyszeres terápia kiegészítésként, pl. bőrgyulladás miatt antimikrobás terápia, vízajtó kezelés csak óvatosan

Hogyan részesülhet a páciens nyirokvizenyő-csökkentő terápiában?

Amennyiben úgy gondolja, hogy Önnek/Páciensének szüksége lenne a kezelés, a megfelelő információk megszerzéséhez kérjük, olvassa el figyelmesen a „Tájékoztató a nyirokvizenyő kezeléséről” című dokumentumot, melyet kérheti háziorvosától, vagy megtalálhatja a honlapunkon (www.pkorhaz.hu/BETEGELLÁTÁS/Nyirokvizenyő_kezelése).